

Европейски съд по правата на човека

Брозичек срещу Италия (Brozicek v. Italy)

Жалба № 10964/84, А.167

Решение от 19 декември 1989 г.

(резюме)*

Чл. 6, т. 3, б. “а”: право на всяко лице, обвинено в престъпление, да бъде информирано за характера и причините за обвинението на разбираем за него език;
чл. 6, т. 1: право на участие в съдебния процес

Неуведомяването на жалбоподателя за образуването срещу него наказателно производство на майчиния му език или на един от официалните езици на ООН, както е поискал изрично, е в нарушение на чл. 6, т. 3, б. “а”. Жалбоподателят е бил лишен и от правото си да участва в процеса, гарантирано от чл. 6, т. 1.

Факти по делото

На 13 август 1975 г. г-н Брозичек, гражданин на ФРГ, бил задържан от полицията в гр. Пиетра Лигуре, малко след като разкъсал няколко декоративни знаменца, издигнати във връзка с организиран от политическа партия празник. При задържането той наранил един от полицаите. На следващия ден г-н Брозичек изпратил до началника на полицията писмо на френски език, което впоследствие било предадено на прокурора. Последният наредил то да бъде преведено на италиански. Прокуратурата образувала предварително производство и на 23 февруари 1976 г. изпратила на тогавашния адрес на жалбоподателя в Нюрнберг с препоръчано писмо с обратна разписка “съдебно известие”, с което го уведомявала за образуването срещу него производство по обвинение в оказване на съпротива на полицията и нанасяне на телесна повреда. Прокуратурата го поканвала, също така, да посочи адвокат по свой избор и го уведомявала, че ако не го направи, ще му бъде назначен служебен защитник. Г-н Брозичек върнал писмото с молба да бъде информиран или на родния си език, или на един от официалните езици на Обединените нации. Прокуратурата нито изпратила отговор, нито превела писмото. На 17 ноември 1978 г. прокуратурата изпратила на жалбоподателя второ “съдебно известие” с препоръчано писмо с обратна разписка. Освен информацията, която се съдържала и в първото известие, писмото включвало искане жалбоподателят да посочи съдебен адрес в Италия. Германските пощенски служби върнали това писмо на подателя с печат “непотърсено”, като обратната разписка била подписана с името “Брозичек”, но не на мястото, определено за подпис на получателя. През декември 1978 г. прокурорът постановил, че се е оказало невъзможно жалбоподателят да бъде уведомен и че “допълнителните проучвания по неговото месторождение и по

* Материалът е подготвен и предоставен от Фондация *Български адвокати за правата на човека*, като част от диск „Сборник материали по правата на човека”, издаден от НИП през 2007 г.

последното му местопребиваване” не са довели до никакъв резултат. Той му назначил служебен защитник и наредил занаяд всички съобщения по време на следствието да бъдат депозирани в секретариата на прокуратурата. Прокуратурата призовала безуспешно г-н Брозичек на разпит, след което поискала от председателя на окръжния съд да го предаде на съд. Било образувано съдебно производство, като председателят на съдебния състав постановил всички съобщения до жалбоподателя да се депозират в канцеларията на съда., тъй като не е посочил съдебен адрес в Италия. На 1 юли 1981 г. жалбоподателят бил осъден задочно на пет месеца лишаване от свобода. Тъй като не била обжалвана, присъдата влязла в сила на 7 юли 1981 г. На 5 май 1984 г. жалбоподателят получил писмо от Главния прокурор към Германския федерален съд, което го уведомявало за осъждането му. Той се обърнал към германското външно министерство с искане за съдействие за анулиране на присъдата и към италианското министерство на правосъдието със запитване с какви възможности за обжалване разполага. Италианското министерство на правосъдието му отговорило, че може да подаде “закъсняла жалба”, ако не е бил редовно уведомен, и да иска преразглеждане на делото. Жалбоподателят не използвал никоя от тези възможности.

Резюме на решението на Европейския съд

Съдът отхвърля възраженията на правителството за неизчерпване от страна на жалбоподателя на вътрешноправните средства за защита. По отношение на възможността за подаване на “закъсняла жалба” той приема, че не се касае за наистина достъпно средство за защита. По времето на събитията то не е било предвидено в закон, а само прието в съдебната практика. Не е съществувала и сигурност относно началната дата на срока за обжалване в конкретния случай на жалбоподателя. Същият не е имал реална възможност да се посъветва с адвокат – специалист по италианско наказателно право, без което би му било практически невъзможно да се възползва от тази процедурна възможност. При това, като се позовава и на решението си от 12.02.1985 г. по делото *Колоца*¹ (А.81, стр. 16, § 31), Съдът приема, че правителството не е установило, че средството би било ефикасно в случая.

Той намира, че твърдяната от правителството възможност за искане да се обявят за противоконституционни вътрешноправните разпоредби, довели до създаването се положение, не е средство за защита, чието изчерпване се изисква от чл. 26 от Конвенцията, тъй като по италианската правна система жалбоподателят не е могъл да сезира пряко Конституционния съд. Подобно искане би могло да съпътства “закъснялата жалба”, за която Съдът е приел, че не е достъпно и ефикасно средство в случая. Същото се отнася и за твърдяната от правителството възможност да се иска признаване на нищожността на уведомлението за обвинението и на другите документи, което би могло да се поддържа във връзка със “закъсняла жалба”. Съдът не вижда как жалбоподателят би могъл да отправи такова искане пред окръжния съд самостоятелно, след като твърди, че никога не е бил уведомяван за образуването срещу него производство. Възражението, следователно, е неоснователно.

“Жалбоподателят твърди, че не е бил информиран “на разбираем за него език” за образуването на наказателно производство срещу него. Освен това,

¹ Colozza v. Italy

според него уведомлението от 23 февруари 1976 г. не е съдържало “подробна информация” за “характера и причините за обвинението”. Съдът отбелязва, че този документ е представлявал “обвинение” по смисъла на чл. 6. Жалбоподателят не е от италиански произход и не е живеел в Италия. Той недвусмислено е информирал съответните италиански съдебни органи, че поради невладееето на италиански език е затруднен в разбирането на съдържанието на писмото им. Помолвил ги да му го изпратят или на родния му език, или на един от официалните езици на Обединените нации. След получаването на тази молба италианските съдебни органи е следвало да предприемат необходимите действия, за да се съобразят с нея и по този начин да обезпечат спазването на изискванията на чл. 6, т. 3, б. “а”, освен ако не са били в състояние да установят, че жалбоподателят всъщност владее италиански език достатъчно, за да разбере смисъла на уведомлението, известяващо го за повдигнатите срещу него обвинения. Такива доказателства не се съдържат нито в материалите по делото, нито в показанията на свидетелите, разпитани на 23 април 1989 г. Ето защо, в това отношение е налице нарушение на чл. 6, т. 3, б. “а”.

Съдът намира за неоснователно оплакването, че съобщението от 23 февруари 1976 г. не е давало достатъчно подробна информация за характера и причините за обвинението. То е съдържало достатъчно данни в това отношение – за престъпленията, в които е бил обвинен, за тяхното място и време на извършване, за приложимите наказателноправни разпоредби и за името на жертвата.

“Жалбоподателят се позовава също и на т. 1 на чл. 6, като твърди, че не му е била предоставена възможност да участва в съдебното производство, за да се защитава срещу обвиненията, повдигнати срещу него. По този начин той не получил справедливо гледане на делото си. Доказателствата по делото не установяват г-н Брозичек да е имал намерение да се откаже от правото си да участва в процеса, едно право, “което не е изрично формулирано в т. 1 на чл. 6”, но чието съществуване се разкрива от “предмета и целта на разпоредбата, разглеждана като цяло” (вж. цитираното решение по делото *Колоца*, стр. 14, § 27). В настоящето решение вече бе установено, че съдебното известие от 23.02.1976 г. не е задоволявало едно от изискванията на чл. 6, т. 3 (а) от Конвенцията. Що се отнася до това от 17.11.1978 г., Съдът не е убеден, че г-н Брозичек е узнал за него. То е било върнато на прокуратурата като “непотърсено” при обстоятелства, които остават неустановени. Освен това, експертът, помолен за становище по искане на правителството, дава заключение, че обратната разписка не носи подписа на жалбоподателя. При това, председателят на окръжния съд не се е опитал да уведоми г-н Брозичек лично за призоваването му да се яви пред съда. В съответствие с италианския закон, той е наредил призовката да бъде депозирана в деловодството на съда и по този начин г-н Брозичек е бил считан за уведомен за всеки документ по делото и е бил осъден задочно. Следователно, съдебното производство не е било справедливо по смисъла на чл. 6, т. 1.”²

На основание на чл. 50 Съдът отхвърля искането на жалбоподателя да му бъде присъдено обезщетение за имуществени и неимуществени вреди, като приема, че първите не са във връзка с намереното нарушение, а констатирането на нарушението представлява достатъчно обезщетение за вторите. Той му присъжда разноски в размер на 4027 германски марки и 1900 швейцарски франка.

² Решението е взето с мнозинство от 15 срещу 5 гласа.